

Гасимова Р. Ю.,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Косяченко К. Е.,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СИСТЕМА І ДЖЕРЕЛА ПОДАТКОВОГО ПРАВА

Джерела права – це офіційно визначені зовнішні форми, які містяться норми, що регулюють відносини, що виникають у процесі оподаткування, тобто, форми зовнішнього змісту право. Система джерел податкового права включає безліч елементів, що являють собою нормативні правові акти, регулюючі податкові відносини.

Джерелом податкового права може вважатися нормативний правовий акт, що містить положення, що стосуються встановлення, запровадження та стягнення податків і зборів, податкового контролю, а також притягнення до відповідальності за вчинення податкового правопорушення.

Усі джерела без винятку базуються на конституційних норми, що закріпили вихідні положення податкового права. Конституція України – документ прямої дії, що містить основні засади податкового права, базові норми, що регулюють основи податкової системи.

Загальні податкові закони – законодавчі акти, які містять положення, що регулюють податкову систему в цілому, її основи, головні характеристики податкових важелів. У даних актах відсутня деталізація конкретних видів податків. В основному до них належать податкові кодекси, що поєднують матеріальні і процесуальні сторони податкової системи, а також основні закони загального характеру (Закон України «Про систему оподаткування») [1, с. 23].

Перш за все, поняття «джерело права» та «форма права» взаємопов'язані, але визначити їх як тотожні поняття неможливо. В юридичному словнику-довіднику за редакцією Ю. Шемчушенка, зазначено, що форма права – спосіб внутрішньої організації, а також спосіб зовнішнього вияву правових (юридичних) норм, який засвідчує їхню державну загальнообов'язковість [2, с. 674].

Джерелом права є офіційні документи, що встановлюють і санкціонують норми права, за допомогою яких визначається загальнообов'язкове правило поведінки осіб. Для джерел прав притаманні такі ознаки як:

- обов'язковість;
- формальна визначеність;
- загальновідомість.

Джерела права – це вихідні від держави або визнані їм офіційно документальні форми вираження і закріплення норм права.

До основних форм права можна віднести: правові звичаї; нормативні договори та акти; міжнародні-правові акти; правовий прецедент; правову доктрину; релігійно-правова норма.

1. Правовий звичай – сформоване правило поведінки, яке отримало своє визнання державою, в результаті багаторазового повторення. Правовий звичай є найбільш давньою формою права.

2. Нормативний договір – угода між двома чи більше сторонами.

3. Нормативно-правовий акт є одним з основних джерел права в країнах романо-германської правової сім'ї. Функції нормативних правових актів – це основні напрями впливу на суспільні відносини, за допомогою особливих юридичних засобів. До загальних функцій нормативних правових актів, в першу чергу, можна віднести: регулятивну, виховну, охоронну, інформаційну.

4. «Правовий прецедент» тлумачиться як спосіб зовнішнього вираження й закріплення індивідуального правила поведінки, яке встановлюється компетентним органом держави для регулювання конкретної життєвої ситуації і стає загальнообов'язковим у регулюванні аналогічних конкретних життєвих ситуацій; потреба в прецеденті постає насамперед внаслідок наявності прогалин у праві. Серед правових прецедентів (судових та адміністративних) найпоширенішими є судові, притаманні англосаксонському типу правової системи [3, с. 77].

5. Міжнародні-правові акти – угода між країнами та міжнародними організаціями.

6. Правова доктрина. Не суперечить загальному визначенню доктрини поняття «правова доктрина», наведене В. Копейчиковим, який вказує, що це сукупність (система) наукових знань про певне правове явище. За відповідних умов правова доктрина може бути розвинена у відповідну теорію з більшою чи меншою мірою узагальнення, здебільшого входить у теорію права як складовий елемент [4, с. 275].

7. Релігійно-правова норма одна з історичних форм права, в системі якого джерелом постулюється воля божества (Бога), виражена в священних текстах або переказах.

Система податкового права – об'єктивна сукупність податково-правових норм, які визначають внутрішню структуру податкового права (зміст і особливості їх розміщення) та регулюють податкові відносини [5, с. 9].

Отже, джерело права має певні форми, які виконують різні ролі в правовій системі, кожна з форм має мету регулювання суспільних відносин. В рамках даної роботи ми дослідили загальну характеристику та особливості джерел цивільного права, розглянули важливі аспекти та категорії, які включені до поняття системи цивільного законодавства. Визначили, що Конституція України є основним джерелом права в Україні, яка є базою для Податкового кодексу України, який регулює особисті немайнові та майнові відносини, які, насамперед, засновані на юридичній рівності та майновій самостійності учасників.

Список використаних джерел:

1. Кучерявенко М. П. Податкове право України: навч. посібник. Харків: Право, 2010. 256 с.
2. Шемчушенко Ю. С. Юридичний словник-довідник. Київ: Феміда, 1996. 696 с.
3. Луць Л. А., Рабінович П. М., Шмельова Г. Г. Прецедент правовий. Юридична енциклопедія: у 6 т. Київ: «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 1998-2004. Т. 5. 736 с.
4. Шемшученко Ю. С. Юридична енциклопедія: «Українська енциклопедія», 1998. Т. 2: Д-Й, 2003. 744 с.
5. Бондаренко І. М., Головашевич О. О., Дамірчиєв М. І. Податкове право: посібник для підготовки до іспитів. Харків: Право, 2018. 222 с.

Дубовик А. П.,
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Косяченко К. Е.,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗДІЙСНЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасний період одним із найбільш важливих та пріоритетних напрямів діяльності України є здійснення податкової політики. Підвищення ефективності податкового адміністрування є першочерговим завданням держави.

Основною формою контролю податкових органів за повнотою та своєчасністю сплати платниками податків є податкова перевірка. В Україні існує велика кількість органів державного нагляду (контролю), які мають повноваження проводити перевірки суб'єктів господарювання у межах своєї компетенції, наразі в нашій державі існує 43 контролюючих органи типу центрального органу та обласних державних адміністрацій, й ще 413 контролюючих органа типу територіальних.

Після запровадження воєнного стану, законодавцем було введено мораторій на проведення більшості перевірок. Проте, на даний час, проведення перевірок відновлюється, й перелік можливих перевірок постійно збільшується.

Під податковим адмініструванням розуміється діяльність спеціально уповноважених державних органів щодо здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства України фізичними та юридичними особами.

У процесі реалізації податкового адміністрування у держави виникає потреба у досягненні певних взаємозалежних цілей: